

PROF. DR. MITJA RISMAL – DEVETDESETLETNIK: PROFESOR, ZNANSTVENIK IN STROKOVNJAK PRED SVOJIM ČASOM

Prof. dr. Mitja Rismal je strokovnjak z izjemnimi praktičnimi izkušnjami iz hidrotehnične prakse, raziskovalec, ki je vpeljal številne inovacije, še zlasti modeliranje procesov na tem področju, in izjemen profesor, ki je svoje široko znanje prenašal številnim generacijam študentov. A to ni vse. Predvsem je prof. Rismal človek z visoko integriteto, neprekosljivo vztrajnostjo pri reševanju okoljskih problemov s področja zdravstvene hidrotehnikе ter visoko družbeno angažiranostjo.

Letos praznuje svojo 90-letnico. Spoštljiva starost, a to prof. Rismala niti najmanj ne ovira pri nadaljevanju svojega dela. Prof. Rismal je človek, ki živi svoje delo, pravzaprav ga nikoli ni štel za delo, temveč za svoje poslanstvo. To pokaže že bežni pogled na njegovo izobraževalno pot, ki jo je oblikovala želja po nenehnem nadgrajevanju znanja.

Po maturi leta 1948 v Ljubljani se je vpisal na gradbeni oddelk Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Diplomiral je leta 1957 na gradbeni fakulteti v Ljubljani. Sledila so leta prakse pri Vodni skupnosti v Murski Soboti, pri Komuna-projektu v

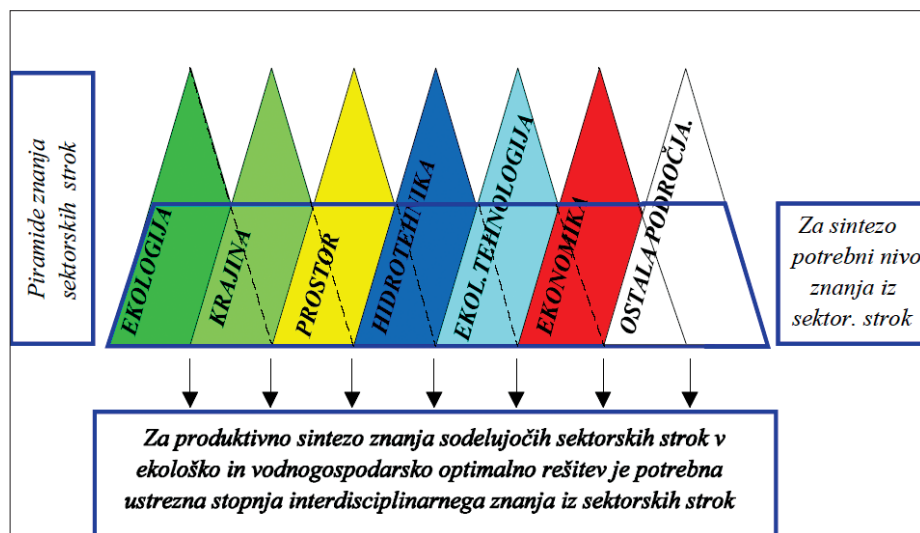
Mariboru kot projektant v hidrotehnik, leta 1967 pa je s skupino sodelavcev ustanovil Biro za hidrotehniko pri Zavodu za urbanizem v Mariboru – ZUM, kjer je bil najprej vodja in pozneje direktor. Hitro je spoznal po eni strani kompleksnost okoljskih problemov, po drugi strani pa to, da je znanje za njihovo reševanje obstajalo v tujini. Tako se je v šolskem letu 1968/69 vpisal in pozneje tudi dokončal podiplomski študij iz sanitarnega inženirstva na Tehniški fakulteti v Delftu na Nizozemskem. Leta 1973 je na gradbeni fakulteti v Zagrebu izdelal magistrsko nalogo in po nostrifikaciji podiplomskega študija v Delftu dosegel naziv magistra, specialista s področja sanitarne hidrotehnikе. Leta 1977 je uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo na Gradbeni fakulteti Univerze v Zagrebu. Leta 1978 je bil izvoljen za izrednega profesorja, leta 1983 pa za rednega profesorja na Univerzi v Ljubljani, FAGG, kjer je do svoje upokojitve predaval vsebine zdravstvene hidrotehnikе in okoljskega inženirstva.

Prof. Rismal je nedvomno deloval pred svojim časom. Ideje, kot so interdiscipli-

narnost in medsektorsko povezovanje, z implementacijo katerih se še vedno (30 let pozneje!) trudimo bolj ali manj uspešno, je prof. Rismal že takrat ponotranjil, uporabljal v svojih predavanjih in delu ter jih skušal infiltrirati v družbo. Njegovi študenti imamo še vedno pred očmi njegovo znano shemo sinteznega pristopa reševanja problemov (slika 1). Kot pravi Rismal: »Po principu najšibkejšega člena v verigi so enakovredna vsa znanja, ki so potrebna za rešitev problema. Z interdisciplinarnim pristopom se sektorsko znanje posameznih strok le nadgrajuje v produktivno sintezo vseh relevantnih znanj za rešitev obravnavanega projekta.«

Principi te sheme se danes odražajo v vseh sodobnih pogledih, vezanih na prehod k trajnostnim družbam: trajnostni razvoj, voda v krožnem gospodarstvu, obnova virov, modrozeleni infrastruktura, odpadna voda kot vir, ponovna uporaba vode pa še marsikaj bi se našlo.

Prof. Rismal je imel sposobnost integrirati strokovno in znanstvenoraziskovalno delo. Njegov največji preboj je bil vpeljava matematičnega modeliranja na področje

Slika 1 • Princip interdisciplinarnega pristopa reševanja okoljskih problemov s sintezo relevantnih znanj.

zdravstvene hidrotehnike ali okoljskega inženirstva (na področju čistilnih naprav, aplikativne limnologije, urbane odvodnje, vodooskrbe). Verjetno najbolj znan primer te simbioze je razvoj limnološkega modela za vrednotenje sanacijskih ukrepov v 80. letih prejšnjega stoletja. Zaradi modelnih rezultatov je Blejsko jezero dobilo natega ter se takrat znebilo cvetočih alg (slika 2). Če bi si želeli ogledati strokovno delo prof. Rismala v Sloveniji, se lahko samo ozremo okrog sebe. Realiziral je vsaj deset komunalnih čistilnih naprav (Murska Sobota, Radenci, Črna na Koroškem, Moravci, Rače, Slivnica, Ptuj, Benkovec v Dalmaciji, Dobrna, Beltinci, Ptuj). Za čistilno napravo odpadnih voda v Žalcu in okolici Kasaz je uvedel sodobno tehnološko rešitev z zaključenim cevnim reaktorjem s simultano nitrifikacijo in denitrifikacijo. Optimiziral je kanalizacijska

omrežja Maribora, Celja, Murske Sobote, sodeloval pri poplavni zaščiti Nove Gorice, implementiral sanacijo Blejskega jezera, izdelal limnološki model zajezone Bistrice na slovensko-avstrijski meji, izvedel aktivno zaščito podtalnice na Vrbanskem platoju v Mariboru. Predlagal je rešitve za praktično vsak večji problem v Sloveniji na področju zdravstvene hidrotehnike. Pri tem pa je zelo pomembno opozoriti, da je prof. Rismal vpet v mednarodni strokovni in znanstveni prostor, kar se je vedno odražalo pri njegovih rešitvah v obliki sodelovanja s tujimi strokovnjaki.

Število izvedenih projektov in študij prof. Rismala je zares ogromno, vendar je še pomembnejša njihova kakovost. Veliko Rismalovih rešitev omogoča čisto okolje in varno pitno vodo še danes. S svojim delom se je prof. Rismal zapisal kot pionir v interdisciplinarnem reševanju kompleksnih okoljskih problemov in s tem

tlakoval pot, po kateri danes stopamo k bolj trajnostnemu razvoju družbe.

Želimo mu še veliko zdravih in ustvarjalnih let!

izr. prof. dr. Nataša Atanasova
namestnica predstojnika Oddelka za
okoljsko gradbeništvo
UL Fakulteta za gradbeništvo in
geodezijo

Slika 2 • Natega na Blejskem jezeru. Dva cevovoda (kraka natega) vlečeta anoksično vodo iz hipolimnija ven iz jezera, medtem ko sveža voda iz Radovne priteka v jezero.